

पृष्ठभूमि

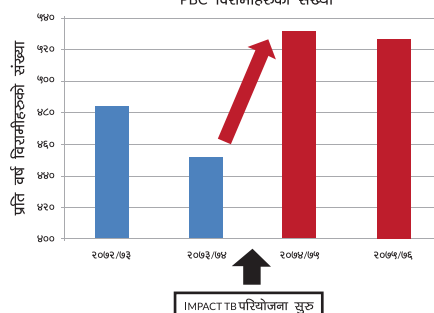
महोत्तरी जिल्लाका मानिसहरू नेपालको अन्य जिल्लाहरूमा जस्तै क्षयरोगको उच्च जोखिममा बाँचिरहेका छन् । यसरी उनीहरूले क्षयरोगका कारण भोगिरहेका दुःख-कष्टहरू अन्त्य गर्नका लागि हामीले क्षयरोगका हरेक बिरामी पत्ता लगाई, उनीहरूको पूर्ण उपचार गर्न जरुरी छ । क्षयरोगको छिटो तथा सही पहिचान भएमा रोगको गम्भीरता कम हुनुका साथै प्रभावित परिवारमा आर्थिक बोझ पनि कम पर्दछ । यसले गर्दा दीर्घकालीन स्वास्थ्य समस्याहरू र समुदायमा रोगको संक्रमणलाई रोकथाम गर्न सकिन्छ ।

यसै सन्दर्भमा बिराट नेपाल मेडिकल ट्रस्टले विभिन्न अर्न्तराष्ट्रिय संस्थाहरूसँग साभेदारी गरेर समुदायमा रहेका क्षयरोग प्रभावित व्यक्तिहरूलाई सक्रिय रूपमा पत्ता लगाउने विधि (सक्रिय खोजपडताल कार्यक्रम-ACF) बारे अध्ययन गरिरहेको छ । यस प्रयासबाट हामी प्रत्येक क्षयरोग बिरामीहरूलाई चाडै पुगी राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमद्वारा उनीहरूको प्रभावकारी रूपमा उपचार हुने सुनिश्चित गर्न सक्दछौं । सक्रिय खोजपडताल कार्यक्रम भनेको क्षयरोगको पहिचान, उपचार तथा रोकथामको लागि अपनाइएको बृहत रणनीतिको एक अभिन्न अङ्ग हो ।

यहाँ हामी IMPACT TB परियोजना अर्न्तगत २०१७ जुन देखि २०१९ जुन सम्म दुई वर्ष भित्र गरिएको सक्रिय खोजपडताल कार्यक्रम (ACF) बाट प्राप्त नतिजा प्रस्तुत गर्दछौं । साथै भविष्यमा क्षयरोग निराकरण गर्न आवश्यक रणनीतिहरू बारे छलफल गर्नेछौं ।

हरेक वर्ष महोत्तरीमा सुचित हुने गरेका क्षयरोगका PBC बिरामीहरूको संख्या

समस्याको विवरण

आगामी पुस्ताका लागि क्षयरोग रहित नेपाल निर्माण गर्नका लागि बिरामीको खोजी गर्ने विधिहरू सम्बन्धी प्रशस्त प्रमाण जुटाउन आवश्यक छ ।

मुख्य नतिजाहरू

1. IMPACT TB परियोजना मार्फत चितवन, धनुषा, महोत्तरी तथा मकवानपुर गरी चार जिल्लामा समग्रमा ११९३ नयाँ बिरामीको पहिचान तथा उपचार भयो ।
2. गएको दुई वर्षमा यस परियोजनाबाट महोत्तरीमा मात्र ३०५ नयाँ बिरामीको पहिचान भयो ।
3. बिरामीको परिवारको आर्थिक अवस्था तथा खर्च बारे महोत्तरीमै गरिएका अनुसन्धानका परिणाम अनुसार बिरामीहरू उच्च आर्थिक बोझको शिकार हुन पुगेका छन् । २ मध्ये १ क्षयरोगका बिरामीहरूले आफ्नो वार्षिक आमदानीको २० प्रतिशत भन्दा बढी खर्च बेहोरिरहेका छन् ।
8. यस परियोजनाको पहिलो चरणमा हामीले क्षयरोग निदानका लागि smear microscopy को प्रयोग गर्नुभयो । GeneXpert प्रयोग गर्ने अन्य जिल्लामा उच्च yields र थप बिरामीको पहिचान भएको थियो ।
५. परियोजनाको दोस्रो चरणमा GeneXpert प्रविधिको प्रयोग गरी नयाँ बिरामी तथा उपचारको उल्लेखनीय वृद्धि गर्नेछौं ।

प्राथमिक कार्यहरू :

1. राष्ट्रिय क्षयरोग prevalence सर्वेक्षणको निष्कर्षमा आधारित भई महोत्तरी जिल्लाका लागि क्षयरोग प्रभावित व्यक्तिहरू पत्ता लगाउन लक्ष्यहरू संसोधन गर्ने ।
2. "हरेक बिरामी, हरेक ठाउँमा" नारा सहित बिरामी पत्ता लगाई उपचारमा सहयोग गर्ने ।
3. Passive Case Finding (PCF) सुदृढीकरणको साथसाथै, दिगो ACF रणनीतिको लागि मानव संसोधनको वृद्धि तथा सुधार गर्ने ।
8. दुई स्वास्थ्य संस्थामा दुई नयाँ GeneXpert सेवा सुरु गरी यस सेवाको पहुँच बढाउने ।

भावी योजनाहरू

IMPACT TB परियोजनाको दोस्रो चरण (IMPACT 2 TB 2020 - 2021) मा, यस वि.एन्.एम्.टी नेपालले महोत्तरी जिल्लामा दुई नयाँ GeneXpert मेसिन राखी सहयोग गर्नेछ ।

यस कार्यले महोत्तरी जिल्लाका मानिसहरूलाई GeneXpert को पहुँच नजिक पुऱ्याउनेछ, साथसाथै ACF द्वारा नयाँ बिरामी पत्ता लगाउने कार्य तिव्र गतिमा अघि बढ्नेछ ।

कार्यान्वयनका लागि ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू

1. महोत्तरी जिल्लाका प्रत्येक क्षयरोग बिरामी पत्ता लगाई उपचार गराउन हालका क्षयरोग निदानका संजालहरू अपर्याप्त छन् ।
2. कमजोर स्वास्थ्य तथा यतायात पुर्वाधारका कारण धेरै मात्रामा क्षयरोगका बिरामी प्रारम्भिक निदान प्रणालीको पहुँचबाट टाढा छन् ।
3. ACF द्वारा धेरै मात्रामा क्षयरोग बिरामीले प्रारम्भिक निदान र उपचार पाएका छन् ।
8. ACF बाट बिरामीको सङ्ख्या दिगो तथा समग्र रूपमा बढेको छ ।
9. ACF रणनीति सही ढंगले अघि बढाउन तथा बहु औषधी प्रतिरोधी क्षयरोग (MDR-TB) चाडै पत्ता लगाई यसलाई फैलिनबाट जोगाउन GeneXpert विधि महोत्तरी जिल्लामा गहन रूपमा लागु गर्नुपर्दछ ।

IMPACT TB परियोजनाको उद्देश्य नेपाल तथा भिएलामका समुदायहरूमा रहेका क्षयरोग बिरामी पत्ता लगाउनु र उपचार गर्नु हो । यस परियोजनाको लागि आर्थिक सहयोग युरोपियन युनियन बाट प्राप्त छ । www.impacttbproject.org थप जानकारीका लागि सम्पर्क : म्याक्सिन कज (maxine.caws@bnmt.org.np), रघु धिताल (raghu.dhital@bnmt.org.np) अथवा मनोज साह (manoj@bnmt.org.np)